

Шарх-шавин зеткрәс саглхмн

Механическ, термическ болн химическ үүлдврәр гарсн цуг зеткр—шарх-шав гидж нерәд-гднә. Шарх-шавин зеткр иим-им аньгд йилгърнә: производственн, гер-булин, селәнә эдл-ахун кәдлмшин болн нань чигн. Селәнә эдл-ахун кәдлмшт машигьәр, малар, тәрәнд кәдләд авсн шарх-шавин зеткр селәнә эдл-ахун гидж нерәд-гдмн.

Тракторт, газр хагьлдг машидт болн зер-зевәр кәдләд авсн шарх-шавин зеткр джил ирвәс багьрад йовна. Болв, цогц эрүл биш болсн учрар болн техническ бүрдәмдж дуту-дунд болсн учрар зәрмдән зеткр гарад чигн одна.

Халуна цагт кәдлмш кехлә (тәрә хадлгьн, хагьлсн газр яслгьн) кәдлдж йовх күүнә махмуд сулдад, эргндк хамг тоотан муугьар медәд, кәдлмшән чик кедж чадлго шүлтлгьн тату болдмн. Агьар киитн цагт күүнә цогцнь бас оньг уга болна. Удан нег зүсн кәд-

лмш кегьәд, трактор деер чичрәд йовхла—нөр кұрнә. Тер мет дегд удан кәдлмш келгьн—бас зеткр болад шарх-шавла харгьулна.

Техническ бүрдәлгьнә зеткр иим-иим учрар болдмн: кәдлмшин аациг сәәнәр эс медсн учрар, техникас бийән саглх зокал эвдсн учрар, кәдлджәх кұн дамшлт уга болсн учрар, кәдлмшт эдлджәх зер-зевт техническ хәләмдж уган учрар, тракторист прицепщик хойран хоорнд сән залгьлдас уга болсн учрар, козлдур, комбинизон, щит болн нань чигн бийән халхлдг юмс уга болсн учрар.

Тракторт кәдлдж улс икнъкдән рукояткнь хәрү цокснас кәлтә зеткр болад, шарх-шав авна. Тер төмрин хәрү цоклгьн дегд чаньгь болсн учрар, джбәлкн махн биш ясн чигн эвдрнә. Икнъкдән ээмин болн ээм шидрк ясн хамхрна, зәрмдән өргнә тальк хамхрна. Кұнъкргән ясн эвдрдг йовдлмуд чигн харгьна. Дакад бол-

хла, радиаторин бөглә авсн цагт, дотрнь буслджасн халун усн хагдад, махмуд шатдг саам чигн бәәнә.

Техническ бүрдәмджинь ясрулхин кергт, эмнлгьнә кәдлмш өргджүлхин кергт ик мөнъгн гаргьгдна. Кәдлмш харлгьиг болн техническ бүрдәмджиг МТС-р болн совхозмудар—ах инженермүд, колхозд болхла—колхозин ахлач толгьална.

Шарх-шавин зеткрәс гетлхин кергт кәдлмшчнриг болн колхозникудиг кәдлмшән чик сәәнәр болн сагар кедг дасгьхмн. Кәдлдж бәәх газран цеврәр бәрлгьн, кәдлмшд үмсдг хувцар цаглань тетклгьн—эн керг үүлд бас тус болна. Дакад кәдлмшч улсиг меддг кәдлмштнь, эрүл-мендинь хәләдж тәвәд, кәдлмш кедг машинд, зер-зев, хаалгь, тагт болн нань чигн юмсуд оньдинд бүрн-бүтн болхла йир сән. Цуг зүсн трактормудт болн селәнә

эдл-ахун ургьц хурадг машидт, ардан чирдж йовсн зерзевиг залачла залгьлдата болгьхин кергт, тер машидт хойр талнь докья өгәд, ә гардг юм өлгх кергтә. Тракторин кабин дотрас чигн „көндри гиджәнәв“ гисн докья өггдх зөвтә. Тракторин моториг кәдлгьгьиг тракторист кұн эврән кех йоста. Буслджах халун уснас махмудан шаташгон кергт, радиаторин бөгләг гиигнәр секгддг, бат төмр көг тәвхмн.

Тер тоот шарх-шавин зеткр болсн цагт түрүн болдж цеврцер бәәлгьиг хәләдг постмуд болн фельдшерск пунктс дөнъ болх зөвтә. Эмчд кұрәд уга цагла, шарх-шавин зеткрлә харгьсн улсд, санпостовцир—эн зеткрт ягьдж тус кұргдж болхиг дасн колхозникуд болн МТС кәдлмшчнр дөнъ-нөкд болх зөвтә. Цевр-цер бәәлгьиг хәләдг пост хама бәәхиг цуг кәдлмшчнр медх зөвтә.

К. А. БЕЛОЗЕРЦЕВА.